



Terry Pratchett
MAGIJOS SPALVA
Fantastinis romanas

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS!!!

Per neaprèpiamas kosmoso gelmes plaukia milžiniškas vèžlys A'tuinas. Ant jo šarvo stovi keturi drambliai, laikantys plokščią Disko Pasaulį. Šiame pasaulyje dedasi keisčiausi dalykai: apverstų kalnų viduje veisiasi perregimi drakonai, nevykèlio burtininko galvoje užstringa vienas vienintelis keramas, naivų turistą persekioja šimtakojis Bagažas, o Didysis Vandenykas šniokšdamas verčiasi per disko kraštą kosminèn erdvèn...

Iš anglų kalbos vertè ANDRIUS TAPINAS
Serija "Pasaulinès fantastikos Aukso fondas"
178 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Terry Pratchett - THE COLOUR OF MAGIC
London, CORGI BOOKS, 1994

Copyright © by Terry Pratchett, 1983

Cover art copyright © by Luis Royo, 1995

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 2000
Elektroninè versija © Knygute.lt, 2010

MAGIJOS SPALVA

PROLOGAS

Tolimame ir padėvėtame matmenų rinkinyje, astralinėje erdvėje, kuri taip ir nepakils, besisukančios žvaigždžių ūkanos subanguoja ir prasiskiria.

Žiūrėkite...

Didysis Vėžlys A'tuinas lėtai plaukia per tarpžvaigždinę įlanką, ant jo sunkių kojų užšalęs vandenilis, milžiniškas ir senas kiautas išskabytas meteorų krateriais. Reumato susuktos ir asteroidų dulkėmis apneštos jūros dydžio Jo akys nenukreipiamai žvelgia į Tikslą.

Smegenimis, didesnėmis už miestą, geologiškai lėtai Jis mąsto vien apie Svorį.

Didžiąją svorio dalį, be abejo, sudaro Berilija, Tubulas, Didysis T'Fonas ir Džerakinas, keturi milžiniški drambliai, ant kurių plačių ir žvaigždžių nugairintų pečių ilsisi Pasaulio diskas, per visą apskritimo ilgį apjuostas ilgu kriokliu ir uždengtas kūdikiško žydrumo Dangaus skliautu.

Kol kas astropsichologija dar nesugebėjo nustatyti, ką mąsto drambliai.

Didysis Vėžlys buvo tik paprasta hipotezė, kol nedidelė ir slapta Krulio karalystė, kurios briauniniai kalnai kyla virš Briaunakrioklio, užkėlė pastolius bei suktuvą ant stačiausios uolos viršūnės ir per Kraštą nuleido žalvarinį laivą su kvarco langais ir keletu stebėtojų, žvelgiančių pro ūkų užuolaidas.

Ankstyvieji astrozoologai, kuriuos didžiulės vergų komandos ištraukė atgal, parnešė daug žinių apie A'tuino ir dramblių formas bei prigimtį, bet tai neišsprendė fundamentalaus klausimo dėl visatos prigimties ir tikslo.

Pavyzdžiui, kokia iš tikrųjų yra A'tuino lytis? Astrozoologai valdingai pareiškė, jog į šį klausimą nesukonstravus geresnių pastolių giliosios erdvės laivui atsakyti negalima. Šiuo metu jie galėjo tik spėlioti apie atsivėrusį kosmosą.

Pavyzdžiui, egzistavo teorija, jog A'tuinas atėjo iš niekur ir visą laiką vienodai žingsniuoja arba lėtai šliaužia į niekur. Šita teorija buvo populiari tarp akademikų.

Alternatyva, pamėgta religinės pakraipos žmonių, teigė, kad A'tuinas šliaužia iš savo Gimimo Vietos į Poravimosi Vietą, kaip ir kitos žvaigždės danguje, be abejo, irgi nešamos milžiniškų vėžlių. Atvykę į vietą jie pirmą ir paskutinį sykį trumpai, bet aistringai poruotę ir iš ugningo susijungimo

gimtų nauji vėžliai, nešantys naujus pasaulius. Alternatyva buvo žinoma kaip Didžiojo Pokšt hipotezė.

Taip jau įvyko, jog jaunas košmošelonas iš Vienodo Žingsnio frakcijos, bandydamas naują teleskopą, su kuriuo tikėjosi tiksliai išmatuoti Didžiojo A'tuino dešinės akies baltymą, įsimintiną vakarą tapo pirmuoju pašaliečiu, išvydusiu Centran plaukiančius dūmus, kylančius iš degančio seniausio pasaulio miesto.

Tą pačią naktį jis taip įsigilino į savo studijas, jog visai apie tai pamiršo. Tačiau jis tapo pirmuoju.

Buvo ir kitų...

MAGIJOS SPALVA

Į dvi dalis padalintame Ankh-Morporko mieste siautėjo ugnis. Lyžtelėjus Burtininkų Kvartalą ji užsidegdavo mėlynai, žaliai ir netgi pasirodydavo keistos aštuntosios spalvos, oktarino, kibirkštys. Radusi kelią į alyvos saugyklas palei Pinklių Gatvę, ugnis keliavo sprogimų ir švytinčių fontanų serijomis, kvėpalų maišytojų gatvėse ji degė saldžiai, o palietusi retų ir sausų žolių ryšulius vaistažolininkų sandėliuose ugnis vertė žmones eiti iš proto ir kalbėtis su Dievu.

Iki dabar jau suliepsnojo visas žemasis Morporkas, todėl turtingesni ir žymesni Ankho piliečiai iš tolimojo kranto narsiai tvarkėsi su situacija, karštligiškai naikindami tiltus. Bet Morporko dokų laivai, pakrauti grūdais, medvilne, mediena ir ištepti degutu, jau šauniai liepsnojo ir švartavimo lynai, virtę pelenais, nugulė nusiūgusią Ankho upę, padegdami pakrantės rūmus bei altanas ir kaip skęstantys jonvabaliai dreifavo į jūrą. Sklandančios žiežirbos pagavo brizą ir leidosi toli už upės į paslėptus sodus ir nuošalius sandėlius.

Dūmai iš ugniavietės kilo mylias į viršų, vėjo supūsti į juodą koloną, matomą visame Disko Pasaulyje.

Kolona atrodė tikrai įspūdingai ir nuo vėsių tamsių kalvelės už poros lygų, kur ją susidomėjusios stebėjo dvi figūros.

Aukštesnė figūra kramtė viščiuko koją ir rėmėsi į karda, tik šiek tiek mažesni už vidutinį žmogų. Jeigu ne aplinkui sklandantis atsargus intelekto jausmas, jį galėjai palaikyti barbaru iš Centražemio dykvičių.

Jo partneris buvo daug mažesnis ir nuo galvos iki kojų susisupęs į rudą apsiaustą. Vėliau, kai gaus priežastį pajudėti, bus matyti, jog juda jis lengvai tarsi katinas.

Per paskutines dvidešimt minučių abudu pasakė vos keletą žodžių, neimant domėn trumpo ir nieko neišsprendusio ginčo, ar tas galingas sprogimas įvyko alyvos krautuvėje, ar Mago Kiaubūno dirbtuvėje. Šitas faktas turėjo nuspręsti trupučio pinigų likimą.

Dabar didysis vyras baigė graužti kaulą ir liūdnamai šypsodamasis nušveitė jį į šalį.

- Štai ir viso gero toms mažoms alėjukėms, - tarė jis, - man jos patiko.

- Ir visiems lobynams, - pastebėjo mažasis ir susimąstęs pridūrė: - Įdomu, ar brangakmeniai dega? Sako, kad jie giminingi angliai.

- Visas auksas tirpsta ir bėga į griovius, -

pasakė didysis vyras, ignoruodamas mažąjį, - ir visas vynas, verdantis statinėse.

- Ten buvo žiurkių, - tarė rudasis jo kompanionas.

- Žiurkės, žinoma.

- Vasarą geriau ten nesilankyti.

- Aha. Bet vis tiek kažkaip jaučiu, ne... tokį aki-mirksnį...

Jis nutilo ir nušvito.

- Mes buvome skolingi aštuonis sidabrinčius senajam Fredorui iš Purpurinės Dėlės.

Mažasis linktelėjo.

Kurį laiką jie patylėjo, kol naujos sprogimų serijos nubrėžė raudoną liniją per iki tol buvusią tamsią didžiausio pasaulio miesto dalį.

Tada didysis vyras sukrutėjo.

- Žebenkščiau?

- Taip?

- Įdomu, kas viską pradėjo?

Mažas fechtuotojas, žinomas kaip Žebenkščius, nutylėjo. Jis stebėjo rausvai apšviestą kelią. Deosilo Vartams patiems pirmiems paskendus iki baltumo įkaitusių žarijų sukūryje, juo praėjo nedaug kas.

Bet dabar artinosi dviese. Žebenkščiaus akys,

geriausiai matančios prieblandoje, išskyrė dviejų raitų žmonių figūras ir kažkokį neaukštą gyvulį už jų. Be abejo, koks nors turtingas pirklys, sprunkantis su visu drebančiomis rankomis surinktu turtu. Žebenkščius apie tai užsiminė savo draugui, kuris atsiduso.

- Mums vargiai tinka pakelės plėšikų statusas, - tarė barbaras, - bet, kaip tu sakai, laikai sunkūs ir naktimis mūsų nelaukia minkštos lovos.

Jis perėmė kardą patogiau ir priekiniam raiteliui priartėjus įžengė į kelią, iškėlęs ranką ir nutaisęs padrašinančią, bet kartu ir grasinančią šypsena.

- Meldžiu atleisti, sere... - pradėjo jis.

Raitelis trūktelėjo pavadžius ir atsmaukė gobtuvą. Didysis vyras žiūrėjo į veidą, papuoštą nudegimais ir apsvilusios barzdos kuokštais. Netgi antakiai buvo dingę.

- Eik velniop, - pasakė veidas, - tu esi Bravdas Centražiamietis⁽¹⁾, ar ne?

Bravdas pajuto, jog prarado iniciatyvą.

- Pasitrauk, gerai? - paprašė raitelis, - supranti, jog neturiu laiko su tavim užsiimti.

Jis apsidairė ir pridūrė:

- Tas pasakytina ir apie tavo blusinę šešėlius mėgstantį partnerį, kad ir kur jis besislėptų.

Žebenkščius priėjo prie arklio ir prisimerkęs

pažiūrėjo į nešvarią figūrą, tuo pačiu įsidėmėdamas mago išvaizdą, jei laisvalaikiu pasitaikytų atkeršyti.

- Ką aš matau, burtininkas Traukvėjis, ar ne? - džiaugsmingai tarė jis.

Bravdas nusispjovė ir įsikišo kardą į makštis. Retai kada verta prasidėti su burtininkais, nes jie dar rečiau turi ką nors vertingo.

- Kaip padugnių burtininkas, šneki labai stipriai, - sumurmėjo jis.

- Nieko tu nesupranti, - pavargusiu balsu tarė burtininkas, - aš taip tavęs bijau, jog stuburas virsta drebučiais, tiesiog dabar aš jau gavau per didelę siaubo dozę. Kai ją įveiksiu, tada turėsiu laiko normaliai tavęs išsigąsti.

Žebenkščius parodė į degantį miestą.

- Buvai ten? - paklausė jis.

Burtininkas nuo nudegimo paraudusia ranka perbraukė per akis.

- Buvau ten, kai viskas prasidėjo. Matote jį? Man už nugaros?

Jis parodė atgal į kelią, kur jo bendrakeleivis vis dar stengėsi priartėti, naudodamas jojimo metodą, kai kas keletą sekundžių yra krentama iš balno.

- Ir?.. - paklausė Žebenkščius.

- Jis pradėjo gaisrą, - paprastai paaiškino Traukvėjis. Bravdas ir Žebenkščius pažiūrėjo į figūrą, dabar šokčiojančią skersai kelio, su viena koja, įkišta balnakilpėje.

- Padegėjas, ar ką? - pagaliau paklausė Bravdas.

- Ne, - tarė Traukvėjis, - ne visai. Tiesiog tarkim, jeigu žaibas atitiktų visišką ir galutinį chaosą, tokie žmonės, kaip jis, per audrą atsistotų ant kalno viršūnės, užsidėtų šlapius varinius šarvus ir rėktų: "Visi dievai yra subinėš". Turite ko užkąsti?

- Yra viščiuko, - pasakė Žebenkščius, - mainais už pasakojimą.

- Koks jo vardas? - paklausė Bravdas, kuris pokalbiuose visada vilkdavosi iš paskos.

- Dvigėlis.

- Dvigėlis? - pakartojo Bravdas, - koks juokingas vardas.

- Tu, - tarė Traukvėjis, lipdamas nuo arklio, - nežinai ir pusės. Sakot, viščiukas?

- Suskrudęs, - pridūrė Žebenkščius. Burtininkas sudejavo.

- Tiesa, - tarė Žebenkščius, spragteldamas pirštais, - maždaug prieš pusvalandį ten buvo labai galingas sprogimas...

- Alyvos krautuvė išlėkė į orą, - tarė Traukvėjis,

krūptelėjęs nuo prisiminimo apie degantį lietu.

Su laukiančia šypsena Žebenkščius pasisuko į savo kompanioną, kuris suniurzgė ir perdavė monetą iš savo kapšelio. Kažkur nuo kelio atsklido staigiai nutrūkęs klyksmas. Traukvėjis net nepakėlė akių nuo viščiuko.

- Viena, ko jis nemoka daryti, tai joti arkliu, - tarė jis. Tada sustingo, lyg netikėtas atsiminimas būtų vožtelėjęs per galvą su smėlio maišu, spygtelėjo iš siaubo ir nulėkė į prieblandą. Jam grįžus, būtybė, vadinama Dvigėliu, suglebusi karojo Traukvėjui nuo peties. Dvigėlis buvo mažas, liesas ir vilkėjo keistas odines kelnes iki kelių bei marškinius, kurių spalvos taip žiauriai ir gyvai konfliktavo, jog įnoringos Žebenkščiaus akys net tokioje prietemoje pradėjo skaudėti.

- Iš visko sprendžiant, kaulai nesulūžo, - pasakė Traukvėjis. Jis sunkiai kvėpavo. Bravdas mirktelėjo Žebenkščiu ir nuėjo ištyrinėti dėmės, kuri turėjo būti nešulinis gyvulys.

- Geriau pamiršk apie tai, - tarė Traukvėjis, nepakeldamas akių nuo sąmonę praradusio Dvigėlio, - patikėk. Jį saugo galia.

- Burtai? - pritūpdamas pasiteiravo Žebenkščius.

- Ne-a. Bet, manau, kažkokia magija...

Pastabos

1) Galbūt šitoje vietoje vertėtų aptarti sistemos formą ir kosmologiją.

Diskas, be abejo, turi dvi pagrindines kryptis - į Centrą ir į Briauną. Bet kadangi pats diskas apsisuka aplink save per aštuonis šimtus dienų (tam, kad pagal Krulio Reforgulį teisingai paskirstytų kryptis - Sukriedis ir Priešriedis).

Kadangi mažytė aplink diską besisukanti saulė turi fiksuotą orbitą, kol diskas išdidžiai ir lėtai sukasi po ją, lengva pastebėti, jog disko metai turi ne keturis, bet aštuonis metų laikus. Vasara būna tada, kai saulė kyla ir leidžiasi artimiausiame Briaunos taške, o žiemos - kai ji kyla ir leidžiasi taške, esančiame devyniasdešimt laipsnių palei apskritimo ilgį.

Todėl žemėse aplink Apvaliąją Jūrą metai prasideda Kiaulėdomis, tęsiasi per Pavasarį Prim iki pirmojo vidurvasario (Mažųjų Dievų Išvakarių), po kurio eina Ruduo Prim, vėliau peržengiamas pusmečio taškas Žiauriametis, Žiema Sekundus (žinoma taip Sukžiemė, nes tuo metu saulė kyla kaip suktukas). Tada ateina Pavasaris Sekundus, jam ant kulnų lipa Antroji Vasara ir tris ketvirčius

metų pažymi Pūdinės - vienintelė metų naktis, kai, anot legendos, raganos ir kerūnai lieka lovoje. Tuomet krentantys lapai ir speiguotos naktys priartina Atsukžiemę ir savo širdyje atneša užšalusį brangakmenį - naujas Kiaulėdas.

Kadangi Centro niekada nesušildo silpna saulė, tenykštės žemės yra surakintos amžinajame šaltyje. Kita vertus, Briauna yra saulėtų salų ir malonių dienų regionas.

Be abejo, disko savaitėje yra aštuonios dienos ir aštuonios spalvos jo šviesos spektre. Aštuoni yra skaičius, diske turintis žymią akultinę svarbą, ir niekada, NIEKADA negali būti išstartas burtininko.

Kodėl viskas, paminėta aukščiau, taip ir turi būti, lieka miglota, tačiau tuo paaiškinamas faktas, jog disko Dievai yra ne tiek garbinami, kiek keikiami.